

DONICI MIHAELA-CRISTINA

ANGLICISMELE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

LUCRARE ȘTIINȚIFICĂ

Editura Sfântul Ierarh Nicolae

2010

ISBN 978-606-577-142-0

**Referent științific,
Lector dr. GINA NECULA**

Cuprins

Sigle și abrevieri	3
Introducere	4
Capitolul I: Influența engleză. Concepte	5
Capitolul II: Relații româno-americane și româno-engeleze. O privire generală	17
Capitolul III: Probleme legate de adaptarea anglicismelor la vocabularul limbii române	27
1. Aspecte fonetice și ortografice.....	30
2. Aspecte morfologice.....	35
3. Aspecte lexico-semantice	39
4. Aspecte legate de formarea cuvintelor	43
5. Aspecte legate de frazeologisme	46
6. Aspecte stilistice.....	48
Capitolul IV: Influența anglicismelor la nivelul lexicului	50
1. Anglicisme folosite în Sport	51
2. Anglicisme folosite în Muzică și Cinematografie	60
3. Anglicisme folosite în Modă	68
4. Anglicisme folosite în Alimentație.....	74
5. Anglicisme folosite în Internet.....	78
Concluzii	84
Bibliografie	87

Sigle și abrevieri

ACASĂ – Postul TV „Acasă”

B₁ TV – Postul TV „B₁ TV”

Bravo – revista „Bravo”

Bravo Girl – revista „Bravo Girl!”

Cool Girl – revista „Cool Girl”

DEX – Dicționarul explicativ al limbii române, ed. a II-a, Ed. Univers
Enciclopedic, București, 1998

engl. – englezesc

Euforia – Postul TV „Euforia”

fr. – francez

G.P. – ziarul „Gazeta Sporturilor”

LL – revista „Limbă și literatură”

Prima TV – Postul TV „Prima TV”

Pro. S – ziarul „Pro Sport”

Pro TV – Postul TV „Pro TV”

rom. – românesc

TVR₁ – Postul TV „TVR₁”

TVR₂ – Postul TV „TVR₂”

Introducere

O contribuție însemnată la îmbogățirea și nuanțarea vocabularului o are împrumutul de cuvinte noi și adaptarea acestora la sistemele limbii. Asupra limbii noastre „au venit” diverse influențe (slavona, turcă, rusă, franceză și nu în ultimul rând engleza) care s-au manifestat într-o măsură mai mică sau mai mare și care au fost primite fie cu entuziasm, fie cu reticență.

Tema acestei lucrări nu reprezintă o premieră. Ea a mai constituit obiectul de studiu al unor diverse cercetări – individuale sau colective – care au fost întreprinse de angliciști și româniști și care au vizat anumite aspecte legate de influența limbii engleze asupra limbii române. Sunt foarte interesante în acest sens studiile realizate de valoroșii noștri cercetători Mioara Avram, Georgeta Ciobanu, Adriana Stoichițoiu Ichim, Theodor Hristea și alții. Am optat pentru această temă deoarece am considerat că este un fenomen de actualitate dat fiind numărul foarte mare al anglicismelor care au pătruns în limba noastră după 1989, număr care continuă să crească într-un ritm foarte rapid. Influența engleză asupra limbii române nu este totuși o noutate a acestei perioade. Ea are o vechime de peste un secol și jumătate și s-a exercitat la început mai mult prin intermediul altor limbi.

De asemenea, influența engleză nu s-a manifestat doar asupra limbii române, ci în majoritatea limbilor europene făcând din aceasta un fenomen internațional sau cel puțin european. Ca și în celelalte țări, și în România au existat diverse voci care au criticat împrumutul de cuvinte englezești motivând că ar putea deveni un pericol pentru integritatea limbii române. Lucrarea de față nu își propune să condamne influența engleză din româna actuală. Acest fenomen nu este în sine unul negativ și nu avem motive să mergem până la a-l numi un pericol pentru limba româna. Știm faptul că una din funcțiile limbii este aceea de comunicare și nu putem să ne imaginăm o comunicare fără cuvinte sau cu prea puține cuvinte. Țelul nostru este un vocabular cât mai bogat și mai variat.

La fel de adevărat însă este faptul că anumite categorii de oameni exagerează în folosirea anglicismelor ajungând chiar la abuzuri. Un rol deosebit în dezvoltarea acestui fenomen îl are mass-media, care după cum bine știm reprezintă „a patra putere în stat” dar și un important factor cultural-educativ. Cantitatea foarte mare a anglicismelor folosite chiar și atunci când nu este cazul întâlnită în programul principalelor posturi de televiziune dar mai ales în revistele pentru tineri care duc de foarte multe ori la erori de limbă și abuzuri ar trebui să ne îngrijoreze dar fără a se exagera totuși.

Ne propunem în această lucrare să abordăm anglicismele dintr-o perspectivă normativă având în vedere principalele aspecte ale influenței engleze asupra românei dar și una descriptivă care se oprește asupra principalelor domenii în care se manifestă aceasta. Exemplele identificate și comentate în lucrarea noastră au fost preluate din emisiunile principalelor posturi de televiziune și din trei publicații pentru tineri (Bravo, Cool Girl, Bravo Girl!) în decursul anului 2006.

CAPITOLUL I

Influența engleză. Concepte

„Limba este tezaurul cel mai prețios pe care-l moștenesc copiii de la părinți, depozitul cel mai sacru lăsat de generațiile trecute și care merită să fie păstrat cu sfințenie de generațiile ce-l primesc”.

(Vasile Alecsandri)

Limba română, asemenea celorlalte limbi, se află într-o continuă evoluție, încercând să se adapteze tuturor condițiilor sociale, politice, economice și culturale. Bogăția sa este dată de bogăția și varietatea vocabularului, compartimentul cel mai deschis influențelor atât interne cât și externe. Această îmbogățire a vocabularului se realizează mai ales cu ajutorul neologismelor. „Etimologic vorbind, prin *neologism* înțelegem orice cuvânt nou apărut într-o limbă oarecare, indiferent dacă acesta e un împrumut sau reprezintă o creație internă a limbii respective prin derivare, compunere etc”¹.

De-a lungul timpului, limba română a beneficiat de influențe din partea mai multor limbi: slavona (prin traduceri de texte bisericești), greacă, turcă, franceză (influență foarte importantă mai ales în epoca modernă) și nu în ultimul rând engleza britanică și americană².

Se face foarte mult caz în ultimul timp de fenomenul de „anglomanie” așa cum este numit de unii, sau de o influență a limbii engleze care este văzută „ca un act de invazie lingvistică”³, un act ce pune în pericol limba română și în mod special specificul ei național. În acest sens se cuvin făcute o serie de precizări.

În primul rând, influența engleză reprezintă un fenomen internațional, manifestat în majoritatea limbilor europene și nu numai. Se găsesc destul de multe firme scrise în engleză în foarte multe țări europene iar cuvintele de proveniență engleză sunt cam aceleași pentru toate limbile. Un caz special îl ocupă țările din Europa de Est care au avut o situație politică deosebită, ceea ce face ca această perioadă de după 1989 să fie percepută chiar ca un „șoc” declanșat de ritmul de pătrundere al anglicismelor.

Pentru limba română, influența engleză nu este o noutate ci are o vechime de peste un secol și jumătate. La început s-a manifestat mai puțin direct însă aproape

¹ Hristea, Theodor , Sinteze de limba română, ediția a II a, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981, p. 43.

² deși în epoca actuală influența limbii engleze se exercită mai ales în direcția variantei sale americane, nu vom face o diferențiere clară între anglicisme și americanisme, numindu-le pe toate cu primul termen.

³Avram, Mioara , Anglicismele în limba română actuală, Ed. Academiei Române, București, 1997, p. 7.

exclusiv prin intermediul limbii franceze, ca mai târziu să fie introduși unii termeni de origine engleză pe filieră germană (*boiler, cocs*) sau chiar pe filieră rusă (*buldozer*). Dată fiind vechimea lor și circulația în limbajul unor categorii sociale variate, termenii respectivi s-au adaptat sub aspect fonetic, ortografic și morfologic și se comportă asemenea cuvintelor românești. După 1989 se observă o intensificare a pătrunderii cuvintelor din limba engleză, fapt care își găsește motivația în necesitatea de a desemna anumite realități extralingvistice noi. De asemenea, această influență engleză se manifestă la toate categoriile sociale spre deosebire de perioada de dinainte de 1989 când cei care impuneau schimbările în limba română erau lingviștii și scriitorii profesioniști.

Atitudinea de respingere a influenței engleze este de asemenea un fenomen cel puțin european. Astfel, în România a fost promulgată Legea 500/2004 elaborată de George Pruteanu, lege care obligă la completarea textelor cu caracter publicitar cu traduceri în limba română. Legea nu a fost o noutate, cazuri similare înregistrându-se și în alte țări cum ar fi Polonia, Ungaria sau Franța.

În Franța, reacția lingviștilor s-a materializat într-o serie de teze care susțin o atitudine fermă împotriva influenței engleze mergând până la propuneri legislative menite să protejeze limba franceză. Printre aceste lucrări, cea mai cunoscută aparține academicianului R. Étiemble „Parlez-vous franglais?” care reușește să impună termenul *franglais*⁴ pentru acest amestec dintre franceză și engleză. Ministrul Culturii și Francofoniei, Jacques Toubon propune un proiect legislativ care impune folosirea limbii franceze în domeniile publice, predarea în școală, televiziune, radio, publicitate. Legea lui Toubon cum avea să fie numită, a primit voturi favorabile atât în Camera Deputaților cât și în Senat. A devenit validă la 7 septembrie 1995 dând astfel timp agenților economici și serviciilor publice să-și ia măsurile necesare pentru a fi în conformitate cu legea.

Nu putem spune că aceste măsuri legislative de a condamna folosirea termenilor împrumutați din engleză și de a recomanda folosirea celor deja existenți în limbă au constituit un succes care ar putea servi drept model. Se remarcă prezența în dicționarele recente a mai multor anglicisme care păstrează de obicei grafia originară și sunt adaptate

⁴ termen impus de R. Étiemble APUD Avram, Mioara , Anglicismele în limba română actuală. Ed. Academiei Române, București, 1997, p. 8.

mai mult sau mai puțin ca pronunție. În cazul unor anglicisme nedorite se indică termenul „*nerecomandat*” (*fr. déconseillé*) și se oferă echivalentul francez. Un exemplu ar putea fi „*Know-how*” declarat „*nerecomandat*” și având echivalentul „*savoir-faire*”, același lucru fiind valabil și pentru oricare dintre următoarele: *cash*, *discount*, *sponsor*, *walkman*. Există însă și anglicisme care nu au nici o mențiune de interzicere cum ar fi cazul următoarelor: *baby-sitter*, *best-seller*, *dealer*, *sexy*, *single*, *stand-by*. Tentativa de a înlocui anglicismele a fost și ea criticată deoarece termenii propuși erau foarte lungi sau de multe ori foarte greu de folosit (pentru „*compact-disc*” nu se recomandă înlocuirea cu „*disque audionumérique*”).

În România, legea promulgată de George Pruteanu propune traducerea tuturor termenilor străini care apar în locurile publice, termeni care nu fac altceva decât să provoace confuzie în rândul celor care nu sunt vorbitori de limbă străină și în plus permit degradarea limbii române. Astfel, un comentator sportiv nu va mai putea folosi expresia „*goal-keeper-ul* de la echipa X” atâta vreme cât există termenul „*portar*”, cumpărăturile trebuie făcute într-un „*Centru comercial*” și nu într-un „*Shopping Center*” iar țara noastră va putea să mai organizeze un „*summit*” al francofoniei numai dacă se va numi „*întâlnire la cel mai înalt nivel*”. Există însă unele cuvinte pe care George Pruteanu le recomandă spre a fi folosite în varianta lor originală cum ar fi „*brainstorming*” a cărei traducere „*stoarcerea creierilor*” ar suna ironic și „*fair-play*” care ar trebui tradus cu o întregă expresie „*o atitudine politicoasă și corectă față de adversar*”. Această lege a fost susținută de unele persoane deoarece este văzută ca un mijloc de apărare a limbii române, iar în contextul actual „*este necesară și aplicabilă*”⁵.

Influența engleză rău gestionată asupra limbii române a fost criticată și de alte personalități sau simpli cetățeni înainte de apariția legii. Astfel, poetul Geo Dumitrescu scria în 1992: „*Limba lui Stalin și așa-zisa cultură sovietică sufocau, în anii '50, zi și noapte, toate lungimile de undă ale radioului român, cu o presiune oarbă, prostească, insuportabilă, determinând din ce în ce mai clar și mai profund efecte cu totul contrarii*”

⁵Slama–Cazacu, Tatiana, Cine nu dorește o bună comunicare în limba română?, <http://www.pruteanu.ro/Slegea/503Cazacu-cine-tot.htm>.

celor scontate. Cam așa a început să se întâmple acum – în plus, și la televiziuni – cu engleza degradată și miorlăită și cu subcultura anexă de dincolo de gârla cea mare”⁶.

În 1997 scriitorul Octavian Paler se întreba: „Mai vorbim noi astăzi românește?” și răspundea : „Eu cred că nu. Eu cred că vorbim o limbă în care există niște amestecuri foarte bizare, ba de rumeguș al limbii de lemn, ba de jargon anglo-român, ba de prețiozități ridicole prin care diverși semidocti au vrut să-și dea un fel de lustru cultural după decembrie ’89”⁷.

Legea promulgată de George Pruteanu a primit și numeroase critici defavorabile din partea unor personalități, profesori, studenți și chiar elevi. Criticul Nicolae Manolescu spune că este „o lege care, prin stupiditatea ei îmi amintește de legea lui Ceaușescu prin care aveai voie să spui numai *tovarășe*”⁸ iar Andrei Pleșu punctează cinci lucruri: „1. Mi-e mai mult frică de dezacorduri și agramatisme, care nu pot fi pedepsite și se multiplică pe zi ce trece, decât de câteva englezisme la modă. 2. Un shopping center cu marfă bună va fi întotdeauna mai frecventat chiar și de patrioți decât un centru comercial cu marfă proastă. 3. Dacă fiecare generație de români ar fi avut un Pruteanu, limba română ar fi fost o limbă foarte săracă. Între altele n-ar fi avut cuvântul *sarmale*. 4. Supărător este patriotismul de mâna a treia în care domnul Pruteanu și-a ambalat îngrijorările lingvistice. 5. Când l-am cunoscut, acum mulți ani pe domnul Pruteanu, calitatea lui dominantă era umorul. Constat stupefiat că, pe măsură ce îmbătrânește, capătă înfățișare și reflexe de plăieș trist”⁹.

Legea într-adevăr nu este necesară deoarece nu poate fi controlată maniera de a vorbi a oamenilor. Ar fi foarte greu, dacă nu imposibil de a controla acest fenomen. Cine ar fi cel în măsură să hotărască dacă am încălcat legea, care ar fi sancțiunea pentru un singur cuvânt „scăpat” la un colț de stradă? Sunt necesare traduceri pentru prospectele medicamentelor sau a instrucțiunilor de folosire a aparatului tehnic din comerț dar ce

⁶ Pruteanu, George , Anglicisme, neologisme, xenisme , <http://www.pruteanu.ro/4doarovorba/emis-s-038-angl.htm>.

⁷ ibidem.

⁸ ***, Garcea, la frontiera limbii române , 10 octombrie 2002, <http://www.evenimentul zilei.ro/article.php?artid=99633>.

⁹ ibidem.

faci când ești pus în postura de a comanda un hot-dog? Riști o amendă sau verifici dicționarul pentru a afla traducerea pentru acest produs și de a fi astfel în legalitate?

Mioara Avram consideră că „influența engleză nu este un fenomen în sine negativ, nu are de ce să fie considerată mai periculoasă decât alte influențe care s-au exercitat și se exercită încă asupra limbii noastre”¹⁰. Este recunoscută deschiderea ei spre împrumuturi străine și de asemenea capacitatea de asimilare/integrare a acestora. Acest moment va fi depășit la fel cum au fost depășite toate influențele care s-au exercitat de-a lungul timpului asupra românei. După slavizare, grecizare, rusificare, italianizare sau francizare, anglicizarea era într-un fel ușor previzibilă.

Dacă dorim totuși să vorbim despre un pericol în ceea ce privește influența engleză, acela ar putea să fie faptul că ea se produce prin oameni culți, care sunt vorbitori de limbă engleză și la nivelul limbii literare există factori care împiedică sau cel puțin încetinesc românizarea împrumuturilor care sunt menținute de lucrările normative în forma lor străină. Existența unor cuvinte care sunt deseori criticate, marginalizate de tipul bișniță (< engl. *business*), blugi (engl. *blue jeans*), ciungă (engl. *chewing gum*), hotdog (engl. *hot dog*) arată că fără influența lucrărilor normative și a cunoscătorilor de limbă engleză, anglicismele recente s-ar adapta la limba română asemenea celorlalte împrumuturi din alte straturi etimologice sau a anglicismelor mai vechi, de tipul fotbal (<football), henț (<hands), budincă (<pudding), clovn (<clown) sau trening (<training).

O atenție deosebită este acordată termenilor anglicism și americanism. Termenul anglicism este definit ca fiind „o expresie specifică limbii engleze; cuvânt de origine engleză împrumutat, fără necesitate, de o altă limbă și neintegrat în aceasta”¹¹ iar termenul americanism denumește „un fel de a fi, expresie etc. proprie americanilor”¹². De

¹⁰ Avram, Mioara, Anglicismele în limba română actuală, Ed. Academiei Române, București, 1997, p. 9.

¹¹ ***, Dictionarul explicativ al limbii române, ediția a II a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 41.

¹² idem, p. 33.

asemenea, Adriana Stoichițoiu–Ichim definește anglicismele „împrumuturi recente din engleza britanică și americană, incomplet sau deloc adaptate (ca atare, ele se scriu și se rostesc în română într-un mod foarte apropiat sau identic cu cel din limba de origine”¹³.

O distincție între anglicisme și americanisme este întâlnită la Theodor Hristea, care notează că acestea din urmă sunt „mai recente și au caracter internațional”¹⁴. Ele au pătruns în limba română și prin intermediul altor limbi (franceză, italiană, germană) care au fost influențate de „limba engleză americană”¹⁵. Printre aceste cuvinte se numără următoarele: *bluf, blugi, boss, campus, cow-boy, hold-up, hamburger, jazz, motel, radar, mass-media, tobogan etc.* De asemenea, Hristea precizează că o serie de anglicisme și americanisme care nu sunt inserate în dicționare sunt întâlnite „în stilul publicistic și cel științific, care au fost și vor rămâne cele mai bogate în neologisme”¹⁶.

Această listă a americanismelor este completată de către Georgeta Ciobanu care reușește să exemplifice peste 200 de cuvinte pe care le grupează în „trei categorii”¹⁷:

1. Cuvinte care sunt socotite americanisme atât de dicționarele românești cât și în cele englezești: *aculturație, bos, campus, freezer, hamburger, hold-up, hot-dog, O.K., ranch, supermarket etc.*

2. Cuvinte care sunt marcate ca americanisme numai în dicționarele românești, nu și în cele englezești: *angulație, blue-note, brain-drain, kidnapper, sexy, video.*

3. Cuvinte marcate ca americanisme în dicționarele românești dar neînregistrate în principalele dicționare englezești: *dixielander, planetren, quasag.*

Toate aceste cuvinte considerate americanisme aparțin mai multor domenii cum ar fi: muzică, sport, economie, cinema, știință și tehnologie. Dintre toate acestea, sportul (terminologia sportivă) cunoaște cel mai mare număr de cuvinte de origine engleză: *base-*

¹³ Stoichițoiu- Ichim, Adriana , Vocabularul limbii române. Dinamică, influențe, creativitate, Ed. All, București, 2001, p. 83.

¹⁴ Hristea, Teodor , Sinteze de limba română, ediția a II a, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981, p. 51.

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Ciobanu, Georgeta , Romanian words of English origin, Ed. Mirton, Timișoara, 2004, p. 95.

ball, corner, dribling, fault, fotbal, gol, hent, afsaid, outsider, presing, goal-keeper, rugbi.

În această lucrare, termenul anglicism va fi utilizat pentru a denumi orice „unitate lingvistică (nu numai cuvânt, ci și formant, expresie frazeologică, sens sau construcție gramaticală) și chiar tip de pronunțare sau/și de scriere (inclusiv de punctuație) de origine engleză, indiferent de varietatea teritorială a englezei, deci inclusiv din engleza americană, nu doar din cea britanică”¹⁸, termenul nefiind restrâns doar la împrumuturile neadaptate sau/și inutile dar nici extins pentru termeni ca biomedicină, etnolingvistică sau extragalactic. Termenul mai este întâlnit în unele lucrări cu denumirea *xenism* (cuvânt neadaptat care conține grafia de origine), cuvânt *aloglot*, *străinism* sau chiar *barbarism* (făcând aluzie la popoarele barbare probabil care invadau pur și simplu pământul străin. De-a lungul timpului s-a încercat cuprinderea anglicismelor în niște liste dar nu s-a reușit alcătuirea unei lucrări care să conțină o înregistrare reală a tuturor acestor termeni care sunt folosiți în limba română. De multe ori aceste liste sunt fie prea sărace și nu sunt adaptate la noile realități fie încadrarea lor în categoria anglicismelor este pusă sub semnul întrebării. În acest scop este foarte importantă distincția dintre între originea (etimologie directă) și cea franceză (ex: *lider* < engl., fr. „leader”; *miting* < engl., fr. „meeting”) și uneori cea germană (*boiler* < germ. „boiler”) sau rusă (*conveier* < engl. „conveyer”, rus. „konveier”). Atunci când această distincție este imposibil de realizat datorită lipsei indiciilor formale sau a celor semantice trebuie făcută o distincție între anglicismele care au etimologie unică și cele cu etimologie multiplă (franco-engleză, anglo-rusească, anglo-germană).

Un fapt cu aceeași importanță îl reprezintă distincția dintre anglicismele veritabile și pseudoanglicisme. Pseudoanglicismele (false anglicisme) sunt „cuvinte create în alte limbi prin combinarea unor teme și elemente formative împrumutate din limba engleză”¹⁹. Astfel cu ajutorul lui *man=om*, după modelul unor anglicisme adevărate (*gentleman, sportsman*) au fost formate în limba franceză cuvinte ca *tenisman*,

¹⁸ Avram, Mioara, Anglicismele în limba română actuală, Ed. Academiei Române, București, 1997, p. 11.

¹⁹ Hristea, Teodor, Sinteze de limba română, ediția a II a, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981, p. 50.

recordman etc. În locul acestora, limba engleză folosește unități frazeologice cum ar fi *tennis player*= „jucător de tenis”, *record holder* = „deținător de record”. În limba română unele din aceste pseudoanglicisme au primit forma cât mai apropiată de cea care ar fi trebuit s-o aibă în limba engleză: *tenismen*, *recordmen*. Un alt element de compunere întâlnit în pseudoanglicisme românești este *averaj* (*golaveraj*<fr. „goal-avéragé”). Această problemă a etimologiei constituie un argument puternic pentru lipsa unor anglicisme din dicționarele de limbă franceză deși ele sunt folosite de publiciștii francezi și pot constitui astfel o sursă pentru limba română. În multe cazuri în care anglicismele au etimologie multiplă și în mod special anglo-franceză se observă o concurență stabilită între cele două surse. Acest lucru este vizibil atât în cazul unor cerințe înrudite (*summit*< engleză, *sommet* < franceză) dar și în cazul cuvintelor neînrudite (*computer* < engleză și *ordinator* < franceză). În ambele situații se observă supremația limbii engleze din această perioadă prin folosirea mai frecventă a termenilor *summit*, *computer* fără ca celelalte să fie excluse complet (*sommet* apare în unele publicații sau în transmisiunile televizate).

Mioara Avram²⁰ remarcă un alt lucru interesant din punct de vedere etimologic și anume acei termeni din limbajul comercial, care sunt formați prin combinarea unui anglicism cu un cuvânt de altă origine. În această categorie se includ următoarele exemple:

- compusul PC-Tish [pi'si,tiș] = „masă pentru calculator” (compunere între un anglicism și un termen german)
- produsul kinder-surprise care este auzit la televizor cu pronunția [’kindăr sur’praiz]
- firma Pizza-Hut, care conține cuvântul *hut* neștiindu-se dacă este un termen englezesc „hut”= cabană, colibă sau un termen german și atunci „hut”=pălărie
- firma Mega-Vision care este citită de unii [megavizi’on] sau [mega’vijăn]

După același model se întâlnesc astfel de compuse realizate între un cuvânt românesc și unul străin. Pentru a da un aer internațional unor firme s-au ales ca nume unii termeni hibrid, formați din cuvântul englezesc *bank* [bænk] =bancă și un cuvânt românesc. Un astfel de exemplu ar putea fi *Columna Bank* format din rom. *columnă* și engl. *bank*.

²⁰ Avram, Mioara , op. cit. , p. 12.

Conform poziției lui Sextil Pușcariu, preluată apoi și de alți lingviști, anglicismele se pot integra în cele două categorii de împrumuturi : „necesare” și „de lux”²¹. Împrumuturile necesare sunt acele cuvinte, sintagme sau unități frazeologice care nu au un corespondent în limba română sau care prezintă unele avantaje în raport cu termenul autohton. Astfel, anglicismele sunt avantajate de precizie, brevilocvență și de circulație internațională. Motivarea lor poate fi denotativă și chiar una stilistică.

„Anglicismele denotative”²² nu au în general echivalente în limba română deoarece denumesc realități recent apărute și apar în diverse domenii cum ar fi:

- în domeniul sportului: *fotbal, baschet, schi, meci, volei, cros*, etc.
- în domeniul comunicațiilor și presei: *computer, web, e-mail, clip* etc.
- în domeniul economic și tehnic: *site, walkman, pager, hard, soft* (din trunchierea termenilor *hardware, software*) etc.
- în domeniul învățământului: *master, grant*
- în domeniul gastronomiei: *fast-food, hot-dog, hamburger, ketchup* etc.

Principalul avantaj al anglicismelor denotative îl reprezintă caracterul lor internațional care ușurează schimbul de informații între specialiști. La acesta se adaugă precizia sensului, scurttimea și simplitatea structurii (din acest motiv este preferată sintagma *mass-media* în loc de *mijloace de comunicare în masă*. Având funcție denominativă, termenii sunt lipsiți de expresivitate.

Împrumuturile conotative sau stilistice²³ sunt cuvintele care dublează un cuvânt românesc deja existent cu scopul de a dezvolta anumite nuanțe stilistice. Cunoscută o largă utilizare, în special în ultima perioadă, în domeniile: politic, economic, social, comercial și chiar în limbajul curent și se pot grupa în mai multe categorii, în funcție de motivația utilizării lor.

²¹ APUD Stoichițoiu-Ichim, Adriana , Vocabularul limbii române.Dinamică, influențe, creativitate, Ed. All, București, 2001, p. 85.

²²Stoichițoiu-Ichim, Adriana , op. cit., p. 85.

²³ Ibidem.

Cu scopul de a sugera un anumit mediu geografic, social sau cultural sunt utilizate anglicisme stilistice ca: *pub* pentru berărie, cârciumă

killer pentru asasin, ucigaș de profesie

rancher pentru fermier

marines pentru pușcași marini americani

Anglicismele stilistice sunt întâlnite și în varianta colocvială a limbii:

- *boss* pentru șef, patron

- *high-life* pentru elită

- *speech* pentru discurs, cuvântare

- *party* pentru petrecere

În categoria frazeologismelor de tip colocvial se numără *first class* = „de primă calitate”, *no comment* – formulă consacrată în cadrul interviurilor pentru a se evita răspunsul la o întrebare, formulele de salut *hello, hi*, interjecția *wow*.

Anglicismele „de lux” sunt împrumuturi inutile, nemotivate, care țin de tendința unor categorii sociale de a se individualiza lingvistic în acest mod. Sunt considerate fapte de snobism lingvistic și rezultă din cunoașterea insuficientă a limbii române sau dorința de imitare a unor persoane mediatizate. Și acestea sunt grupate în domenii diverse:

- în domeniul comunicațiilor: *briefing, panel, press release*

- în domeniul învățământului: *training, workshop, text-book*

- în domeniul politico-administrativ: *board, chairman, exit-poll*

- în domeniul artistic: *band, evergreen, performance, backing*

- în domeniul sportiv: *coach, goalkeeper, team, pole-position*

Clasificarea anglicismelor în împrumuturi necesare și „de lux” nu este preluată și de Mioara Avram, ultima etichetare fiind considerată „subiectivă și riscantă în același timp, necesitatea variind în funcție atât de individ, cât și de perioadă”²⁴. Anglicismele considerate inutile sunt dubletele recente ale unor împrumuturi anterioare (*casino - cazinou, discount - discont* etc.). Trebuie avut în vedere abuzul de neologisme în anumite situații. Este de evitat utilizarea unui număr foarte mare al acestora într-un text care ar putea împiedica o bună comunicare sau ar putea induce în eroare un interlocutor care nu cunoaște sensul lor. Anglicismele necunoscute publicate larg trebuie explicate dar nu sunt

²⁴ Avram, Mioara , Anglicismele în limba română actuală, Ed. Academiei Române, București, 1997, p. 13.

recomandate pentru a fi folosite în titlurile de presă chiar dacă ar urma să fie explicate în articolele respective.

Gabriela Pană Dindelegan vorbește într-un articol despre terminologia lingvistică actuală și remarcă faptul că în cea mai mare parte împrumuturile terminologice sunt de proveniență anglo - americană și „în măsura în care termenul nou sau sensul nou corespunde unui nou concept, inexistent în lingvistica veche, sau unei perspective diferite de abordare a realității lingvistice ori este rezultatul unei detalieri, al unei rafinări a descrierii, introducerea oricărui termen și a oricărui sens este justificată”²⁵.

În opinia noastră anglicismele fac parte din realitatea noastră lingvistică iar atitudinea specialiștilor și a vorbitorilor trebuie să fie una rațională în această problemă, să ia în considerație atât avantajele cât și dezavantajele ei. Influența engleză nu trebuie tratată ca un mijloc de distrugere al limbii române, ci dimpotrivă ca un mijloc de modernizare a lexicului. Adaptarea acestor termeni corespunde unor necesități de expresie culturală, socială și funcțională. În ceea ce privește manifestările exagerate ale unor „anglomani”, vor fi cu siguranță „liniștite” de sistemele limbii dacă vor fi considerate inutile.

²⁵Pană Dindelegan, Gabriela, Terminologia lingvistică actuală între tradiție și inovație, în LL, 1997, vol. II, anul XLII, București, p. 11.